



ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnar frá 10. mars 2017, 1.-4. gr.

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingu á lögum um landgræðslu og lögum um skógrækt (sameining stofnana). MAR22100049.
Ráðuneyti /verkefnisstjóri	Matvælaráðuneytið
Innleiðing EES-gerðar?	☐ Já ☒ Nei
Dags.	18. október 2022.

A. Úrlausnarefni

1. Forsaga máls og tilefni

Hinn 17. maí 2022 skipaði ráðherra starfshóp sem var falið að greina rekstur Landgræðslunnar og Skógræktarinnar, eignaumsýslu, samlegð faglegra málefna stofnananna og vinna áhættugreiningu vegna mögulegrar sameiningar og skilaði starfshópurinn meðfylgjandi skýrslu þann 3. október sl. Niðurstaða starfshópsins er að fagleg og rekstrarleg rök eru fyrir sameiningu Landgræðslunnar og Skógræktarinnar og með góðum undirbúningi má tryggja að slík sameining skili í heildina meiri ávinningi en ef áfram verða tvær stofnanir. Tækifæri eru til staðar og horfa má til þess að ná fram aukinni skilvirkni í málaflokknum. Stærstu tækifærin snúa að heildstæðari sýn á landnýtingu sem geta flýtt framgangi fjölmargra verkefna m.a. í þágu loftslagsmála. Með vísan til framangreinds hefur matvælaráðherra ákveðið að leggja til að Landgræðslan og Skógræktin verði sameinaðar í nýja stofnun. Mikill samhljómur er með hlutverkum stofnananna eins og þau eru skilgreind í lögum nr. 155/2018 um landgræðslu og lögum nr. 33/2019 um skóga og skógrækt og nýverið gaf matvælaráðherra út fyrstu sameinuðu stefnuna í landgræðslu og skógrækt auk aðgerðaráætlunar.

2. Hvert er úrlausnarefnið?

Þó nokkur samlegð er í verkefnum Landgræðslunnar og Skógræktarinnar. Báðar stofnanirnar hafa stórt og vaxandi hlutverk á sviði umhverfis- og loftslagsmála og hafa verið í samstarfi á fjölmörgum sviðum og gæti sameining stofnananna eflt þjónustu og ráðgjöf til bænda og annarra viðskiptavina. Heildstæðari nálgun varðandi nýtingu lands gæti flýtt framgangi verkefna, m.a. í þágu loftslagsmála og þá eru tækifæri til þess að hagnýta gögn og rekstur landupplýsinga sem stuðlar að öflugra rannsóknarstarfi. Í ljósi framangreinds er fyrirhugað að leggja til að Landgræðslan og Skógræktin verði sameinaðar í nýja stofnun.

3. Að hvaða marki duga gildandi lög og reglur ekki til?

Gildandi lög og reglur kveða á um að Landgræðslan og Skógræktin séu aðskildar en kveðið er á um hlutverk stofnananna í annars vegar lögum um landgræðslu og hins vegar lögum um skóga og skógrækt. Með vísan til þess að lagt er til að stofnanirnar verði sameinaðar í eina nýja stofnun þarf að breyta þeim lögum og/eða setja lög um nýja stofnun.

B. Markmið

1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnasviði/málaflokki

Í stjórnarsáttmála Framsóknarflokksins, Sjálfstæðisflokksins og Vinstrihreyfingarinnar Græns framboðs kemur fram að setja eigi metnaðarfull markmið um samdrátt í losun vegna landnotkunar og áhersla lögð á að efla náttúrumiðaðar lausnir, m.a. með hvötum til aukinnar skógræktar, landgræðslu og endurheimt votlendis. Efla þurfi rannsóknir á losun og bindingu kolefnis vegna samspils landnýtingar og loftslagsmála. Þá kemur einnig fram að efla þurfi

landgræðslu, skógrækt og endurheimt votlendis til að mæta skuldbindingum Íslands í loftslagsmálum.
2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu í ljósi úrlausnarefnis og stefnu stjórnvalda Markmiðið er að stuðla að því sem kemur fram í núgildandi stjórnarsáttmála, þ.e. að efla m.a. landgræðslu og skógrækt.
C. Leiðir
1. Ekkert aðhafst - hvaða afleiðingar hefði það? Óbreytt ástand, ekki skapast það tækifæri til aukinnar skilvirkni í málaflokknum sem fyrirhuguð sameining stofnananna er talin hafa í för með sér. 2. Önnur úrræði en lagasetning sem metin hafa verið Á ekki við, þörf er á lagasetningu til að sameina stofnanirnar. 3. Mögulegar leiðir við lagasetningu Helstu ákvæði um hlutverk stofnananna verða tekin úr lögum um landgræðslu og lögum um skógrækt og ný lög sett um nýja stofnun. Áfram verður þó vísað til þeirrar stofnunar í lögum um landgræðslu og lögum um skógrækt.
D. Hvaða leið er áformuð og hvers vegna?
1. Stutt lýsing á þeirri leið sem áformuð er og rökstuðningur fyrir henni Lagt er til að sett verði ný lög um nýja stofnun. Lög um landgræðslu og lög um skóga og skógrækt muni þó gilda áfram en tilvísana til Landgræðslunnar og Skógræktarinnar verði breytt, þ.e. vísað verði til nýrrar stofnunar. 2. Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott Ný lög sett um nýja stofnun og vissum ákvæðum og tilvísunum breytt í gildandi lögum um landgræðslu og lögum um skóga og skógrækt.
E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar
1. Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga? Nei. 2. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu? Nei. 3. Er önnur grundvallarlöggjöf sem taka þarf tillit til? Nei.
F. Samráð
1. Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar? Landgræðslan, Skógræktin og starfsmenn þeirra stofnana, bændur, Landssamtök landeigenda á Íslandi (LLÍ), landeigendur og sveitarfélög. 2. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta? Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið fer með málefni er varða verndun lífríkis og líffræðilegrar fjölbreytni, loftslagsmál og losun gróðurhúsalofttegunda, sem hefur mikil tengsl við skógrækt og landgræðslu. 3. Samráð sem þegar hefur farið fram Málið hefur verið til umræðu í nokkurn tíma milli ráðuneyta og helstu hagaðila og þá var starfshópi falið að greina rekstur stofnananna, eignaumsýslu, samlegð faglegra málefna þeirra og vinna áhættugreiningu vegna mögulegrar sameiningar og skilaði starfshópurinn meðfylgjandi skýrslu þann 3. október 2022. Með starfshópnum störfuðu núverandi

skógræktarstjóri og landgræðslustjóri. Þá voru tekin viðtöl við stjórnendur stofnananna og helstu hagaðila. 4. Fyrirhugað samráð Samráð verður haft við helstu hagaðila og einnig á samráðsgátt stjórnvalda.
G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er
1. Niðurstaða frummats á áhrifum, sbr. fylgiskjal Ekki er gert ráð fyrir að lögfesting fyrirhugaðs frumvarps muni hafa áhrif á útgjöld eða afkomu ríkissjóðs.
H. Næstu skref, innleiðing
1. Hefur verið gerð verkefnisáætlun fyrir frumvarpssmíðina? Já. 2. Hvernig verður staðið að innleiðingu löggjafar? Hvað má gera ráð fyrir að þeir sem verða fyrir áhrifum, opinberar stofnanir/hagsmunaaðilar/almennigur, þurfi langan tíma til undirbúnings/aðlögunar? Gert er ráð fyrir að ný stofnun tæki til starfa þann 1. janúar 2024. Áætlað er að frumvarp verði lagt fram á Alþingi í febrúar 2023. Ef lagabreytingarnar verða samþykktar verður í kjölfarið auglýst eftir nýjum forstöðumanni. 3. Hvaða forsendur þurfa að vera fyrir hendi til að lagasetning beri árangur? Góður undirbúningur. Mikilvægt er einnig að vekja áhuga starfsfólks á framtíðarsýninni og þeim markmiðum sem stefnt er að með sameiningunni. 4. Mælikvarðar á árangur og útkomu Fylgst með því hvernig ný stofnun fer af stað og sameiningin árangursmetin eftir hæfilegan tíma. 5. Hefur verið hugað að því að afla gagna til að meta árangur þegar þar að kemur? Já, gögnum verður safnað reglulega sem ættu að sýna fram á árangur sameiningarinnar.
I. Annað
J. Fylgiskjöl
1. Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað 2. Önnur fylgiskjöl eftir atvikum